

ПОЛІТИЧНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЗА 3 ТИЖНІ ДО ВИБОРІВ:

Ми презентуємо дані 2-х останніх досліджень.

Дослідження 1. Кінець лютого (11-27 лютого 2006)

Дослідження репрезентативне для дорослого населення України.

Методом особистого інтерв'ю (обличчям-до-обличчя) опитано 5575 респондентів у віці від 18 років.

В даному дослідженні використовувалась чотирьохступенева стохастичні на трьох перших ступенях вибірка з квотним відбором респондентів на останній ступені, репрезентативна для дорослого населення кожної з 24 областей України, АР Крим та міста Києва.

Польові роботи проведені у 476 населених пунктах (з них 291 міське, та 185 сільських поселень).

Статистична похибка вибірки для даного дослідження з ймовірністю 0.95 не перевищує

- 2% для показників близьких до 50%,
- 1,7% - для показників близьких до 25% та 75%,
- 1,3% - для показників близьких до 12% та 88%,
- 0,9% - для показників близьких до 5% та 95%,
- 0,4% - для показників близьких до 1% та 99%,
- 0,2% - для показників близьких до 0,2% та 99,8%.

(Наведені теоретичні величини статистичної похибки без врахування дизайн-ефекту; для переважної більшості показників вплив дизайну застосованої в опитуванні вибірки підвищує похибку не більше ніж у 1.5 рази).

Дослідження 2. Початок березня

З 25 лютого по 5 березня КМІС провів ще одне репрезентативне вибіркове опитування дорослого населення України у співпраці з кафедрою соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія». Методом інтерв'ю опитано 2011 респондентів, що мешкають у 110 селах, селищах міського типу та містах всіх областей та Криму, а також у Києві, за чотиріступеневою стохастичною на кожному ступені вибіркою, що забезпечує репрезентативність даних для дорослого населення України віком від 18 років.

Вибірка розроблена на основі випадкового відбору 210 точок опитування (поштових ділянок) по всій Україні (в усіх 24 областях України та в АР Крим). Процес побудови вибірки заснований на випадковому відборі вулиць, будинків та квартир у межах кожної поштової ділянки. Завершальним етапом є випадковий відбір респондентів у домогосподарствах.

Статистична похибка вибірки з ймовірністю 0.95 не перевищує

- 2.3% для показників близьких до 50%,
- 2,0% - для показників близьких до 25% та 75%,
- 1,5% - для показників близьких до 12% та 88%,
- 1% - для показників близьких до 5% та 95%,
- 0,5% - для показників близьких до 1% та 99%,
- 0,2% - для показників близьких до 0,2% та 99,8%.

(Наведені теоретичні величини статистичної похибки без врахування дизайн-ефекту; для переважної більшості показників вплив дизайну застосованої в опитуванні стохастичної вибірки підвищує похибку не більше ніж у 1.5 рази).

Інші матеріали КМІС доступні в Інтернеті за адресою: www.kiis.com.ua

За даними проведених опитувань:

- ❖ за чотири тижні до виборів найбільше прихильників серед усіх виборців України мали:
  - **Партія регіонів (28,5%), блок “Наша Україна” (17,6%) та блок Юлії Тимошенко (11,9%);**
  - наступні три місця посідають **Соціалістична партія (4,8%), Комуністична партія (3,2%) та блок Литвина (2,6%);**
  - ще дві організації, які мають більше одного відсотка прихильників, поділяють сьоме і восьме місця: **блок Наталії Вітренко (1,4%) та блок «ПОРА-ПРП» (1,1%);**

- ❖ за три тижні до виборів найбільше прихильників серед усіх виборців України мали:
  - **Партія регіонів (28,0%), блок “Наша Україна” (16,1%) та блок Юлії Тимошенко (11,9%);**
  - наступні три місця посідають **Соціалістична партія (5,4%), Комуністична партія (2,9%) та блок Литвина (2,3%);**
  - ще три об’єднання, які мають більше одного відсотка прихильників, поділяють сьоме-дев’яте місця: **блок «ПОРА-ПРП» (1,5%), блок Наталії Вітренко (1,3%), та блок Костенка і Плюща (1,2%);**

- ❖ *якщо б вибори відбулися на три тижні раніше призначеного часу, у голосуванні найімовірніше взяли б участь 70% виборців, а до Верховної Ради могли пройти такі партії і блоки:*
  - **Партія регіонів – 36,2% ± 3,2% поданих голосів,**
  - **блок “Наша Україна” – 20,9% ± 2,7% поданих голосів,**
  - **блок Юлії Тимошенко – 14,3% ± 2,3% поданих голосів,**
  - **Соціалістична партія – 6,4% ± 1,6% поданих голосів,**
  - **Комуністична партія – 3,9% ± 1,3% поданих голосів,**
  - **блок Литвина – 2,5% ± 1% поданих голосів,**
  - **блок «ПОРА-ПРП» – 2,2% ± 1% поданих голосів.**

- ❖ розподіл відповідей на запитання стосовно намірів брати чи не брати участь у голосуванні 26 березня та співвідношення між розподілами відповідей на таке запитання за 3-4 тижні до виборів 2002-го та першого туру 2004-го років й відсотком виборців, що реально взяли участь у голосуванні на тих виборах, **дають підстави припускати, що 26 березня участь у голосуванні**

візьмуть від 70 до 74 відсотків виборців (у березні 2002 року участь у голосуванні взяли 69,3% виборців, а у жовтні 2004 року – 75,5%).

Передвиборні рейтинги партій і блоків

В опитуванні проведеному з 15 по 28 лютого запитання стосовно майбутніх виборів до Верховної Ради було поставлено таким чином: *«Якби зараз відбувалися вибори до Верховної Ради, за яку партію чи блок Ви б проголосували?»* (інтерв'юер передавав респонденту список упорядкований за абеткою).

В опитуванні проведеному з 25 лютого по 5 березня запитання стосовно майбутніх виборів до Верховної Ради було поставлено таким чином: *«У бюлетень для голосування на виборах до Верховної Ради Центральна виборча комісія внесла такі партії та блоки (інтерв'юер передавав респонденту список упорядкований за жеребкуванням у ЦВК). Скажіть, будь ласка, якщо б ці вибори були у найближчу неділю, чи взяли б Ви участь у голосуванні, і якщо так, то за кого Ви б, радше за все, проголосували?»*

Розподіл відповідей на ці запитання (у відсотках) в Україні в цілому та в її чотирьох регіонах серед політичних партій і блоків, які за чисельністю прихильників посіли перші 10 місць, виглядає таким чином:

Таблиця 1. Рейтинги 10 партій і блоків за три тижні до виборів
(у відсотках до дорослого населення від 18 років)

	Україна в цілому	
	15-28.02	25.02 – 5.03
Партія регіонів	28.5	28.0
Блок «Наша Україна»	17.6	16.1
Блок Юлії Тимошенко	11.9	11.9
Соціалістична партія України	4.8	5.4
Комуністична партія України	2.6	2.9
Народний блок Литвина	3.2	2.3
Громадянський блок ПОРА-ПРП	1.1	1.5
Блок Наталії Вітренко «Народна опозиція»	1.4	1.3
Український Народний Блок Костенка і Плюща	0.8	1.2
Партія «Віче»	0.8	0.5
Інші 35 партій і блоків разом	3.4	8.3
Не підтримали б жодну партію	4.2	4.3
Не брали б участі у голосуванні	4.1	3.3
Ще не визначилися	15.6	12.9
РАЗОМ	100.0	100.0

Як видно з наведених в таблиці даних, за три тижні до виборів, *більше половини усіх виборців України (56%) схильні віддати свої голоси за три політичні сили: Партію регіонів (за чисельністю прихильників посідає перше місце) блок «Наша Україна» (друге місце) та блок Юлії Тимошенко (третє місце).*

Наступні три місця за чисельністю прихильників серед дорослого населення посідають Соціалістична партія (четверте місце) та Комуністична партія і блок Володимира Литвина (поділяють п'яте і шосте місця).

Розподіл відповідей на це запитання (у відсотках) в Україні в цілому та в її чотирьох регіонах¹ – Західному, Центральному, Південному та Східному, серед політичних партій і блоків, які за чисельністю прихильників посіли перші 10 місць, виглядає таким чином:

Таблиця 2. Рейтинги 10 партій і блоків у чотирьох регіонах за три тижні до виборів (у відсотках до дорослого населення від 18 років)

	Регіони			
	Захід	Центр	Південь	Схід
Партія регіонів	5.5	8.4	38.8	65.0
Блок «Наша Україна»	35.3	22.7	4.7	1.2
Блок Юлії Тимошенко	15.4	21.1	6.1	2.7
Соціалістична партія України	4.2	11.0	2.5	2.4
Комуністична партія України	1.2	3.1	3.3	3.7
Народний блок Литвина	2.5	2.7	2.9	0.7
Громадянський блок ПОРА-ПРП	4.6	1.0	0.4	0.5
Блок Наталії Вітренко «Народна опозиція»	0.5	0.3	2.4	2.0
Український Народний Блок Костенка і Плюща	3.4	1.5	0.1	0.0
Партія «Віче»	0.2	0.4	1.0	0.5
Інші 35 партій і блоків разом	6.0	4.5	6.1	2.7
Не підтримали б жодну партію	5.6	7.9	7.8	2.9
Не брали б участі у голосуванні	7.3	4.9	7.3	8.2
Ще не визначилися	8.3	10.5	16.5	7.4
РАЗОМ	100.0	100.0	100.0	100.0

З приведених даних видно, що *Партія регіонів найбільше прихильників має у Східному регіоні, але чим далі на Захід, тим їх менше*: у Західному регіоні – майже у 12 разів менше, ніж у Східному.

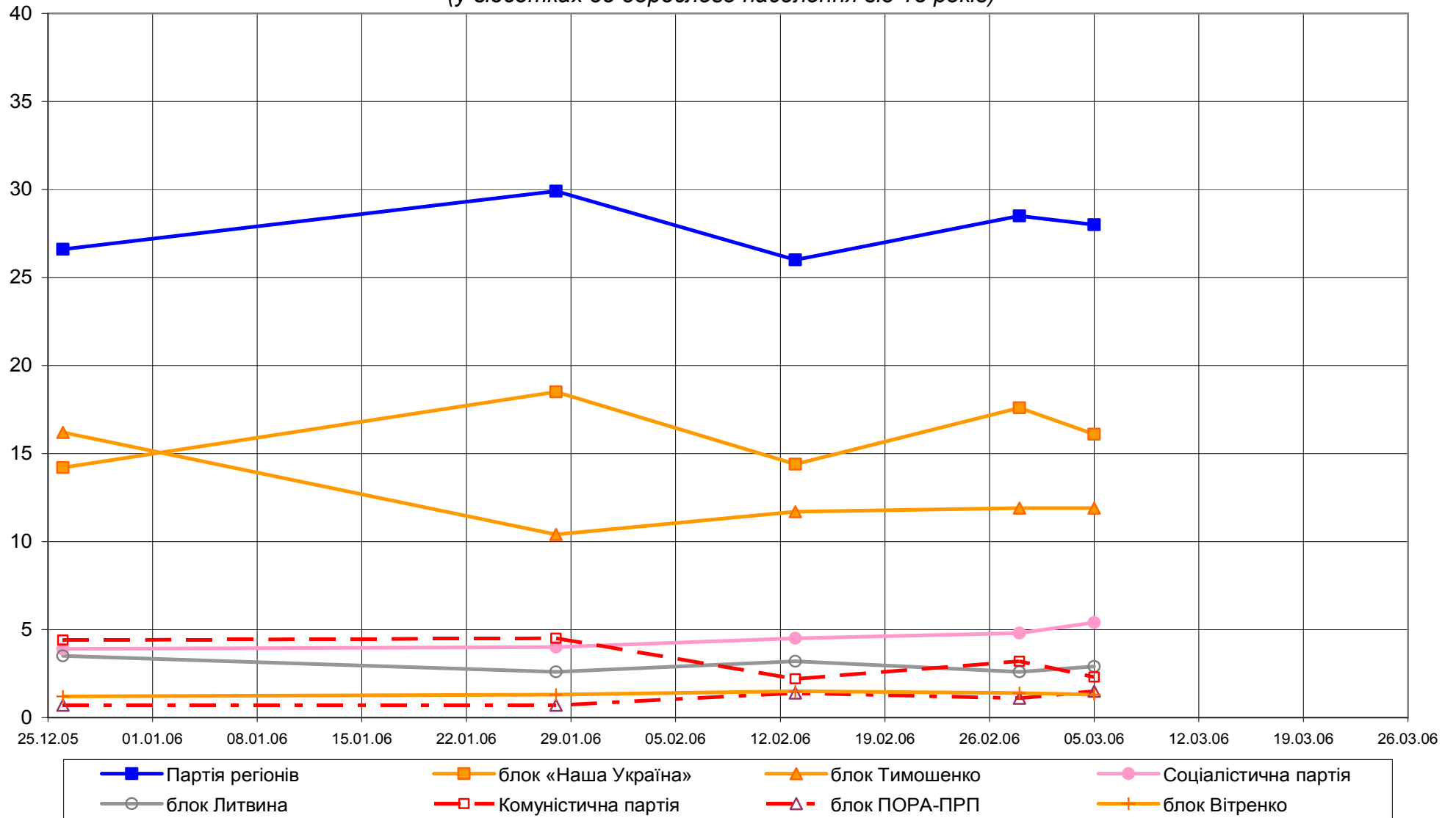
Блок же «Наша Україна» та блок Юлії Тимошенко, навпаки, найбільше прихильників мають у Західному регіоні, а чим далі на Схід, тим їх менше: у Східному регіоні частка їхніх прихильників майже в 13 разів менше, ніж у Західному.

Таблиця 3. Динаміка рейтингів восьми партій і блоків за 3 – 12 тижнів до виборів (у відсотках до дорослого населення від 18 років)

	До виборів				
	12 тижнів	8 тижнів	6 тижнів	4 тижні	3 тижні
Партія регіонів	26.6	29.9	26.0	28.5	28.0
Блок «Наша Україна»	14.2	18.5	14.4	17.6	16.1
Блок Юлії Тимошенко	16.2	10.4	11.7	11.9	11.9
Соціалістична партія України	3.9	4.0	4.5	4.8	5.4
Народний блок Литвина	3.5	2.6	3.2	2.6	2.9
Комуністична партія України	4.4	4.5	2.2	3.2	2.3
Громадянський блок ПОРА-ПРП	0.7	0.7	1.4	1.1	1.5
Блок Наталії Вітренко	1.2	1.3	1.5	1.4	1.3

¹ *Західний регіон* в цьому тексті - це вісім найзахідніших областей: Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька, Закарпатська, і Чернівецька; *Центральний регіон* - Житомирська, Вінницька, Кіровоградська, Черкаська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Київська області і місто Київ; *Південний регіон* – Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області і Крим; *Східний регіон* - Харківська, Донецька і Луганська області.

Рис.1. Динаміка рейтингів партій і блоків у січні - лютому 2006 року
(у відсотках до дорослого населення від 18 років)

Наведені у таблиці 3 (та на графіку рис.1) дані показують, що з початку січня і до першої декади березня **чисельність виборців схильних голосувати за Партію регіонів, за блок «Наша Україна», за блок Володимира Литвина та за блок Наталії Вітренко хоча і коливалась, але у підсумку статистично значуще не змінилася.**

За цей час **статистично значуще збільшилась чисельність виборців, схильних голосувати за Соцпартію** (зміна з 3,9% до 5,4% статистично значуща на рівні $p = 0,033$) та **за блок ПОРА-ПРП** (зміна з 0,7% до 1,5% статистично значуща на рівні $p = 0,003$).

За цей же час **статистично значуще зменшилась чисельність виборців, схильних голосувати за Компартію** (зміна з 4,4% до 2,3% статистично значуща на рівні $p = 0,001$) та **за блок Юлії Тимошенко** (зміна з 16,2% до 11,9% статистично значуща на рівні $p = 0,001$).

Якщо б вибори до Верховної Ради відбулися за **три** тижні до 26 березня, то у **голосуванні, найімовірніше, взяли б участь 70% виборців**, і розклад голосів був би таким:

	Наймо- вірніші частки голосів	Статистична похибка теоретична ($\pm$)	Статистична похибка з дизайн- ефектом 1.5	Статистично можливі межі часток голосів (з імовірністю 0.95)	
				мінімальна	максимальна
Партія регіонів	36.2	2.1%	3.2%	33.0%	39.3%
Блок «Наша Україна»	20.9	1.8%	2.7%	18.3%	23.6%
Блок Юлії Тимошенко	14.3	1.5%	2.3%	12.0%	16.6%
Соціалістична партія України	6.4	1.1%	1.6%	4.8%	8.0%
Комуністична партія України	3.9	0.8%	1.3%	2.6%	5.2%
Блок Литвина	2.5	0.7%	1.0%	1.5%	3.5%
Блок ПОРА-ПРП	2.2	0.6%	1.0%	1.2%	3.1%
Блок Костенка і Плюща	1.7	0.6%	0.8%	0.9%	2.6%
Блок Наталії Вітренко	1.5	0.5%	0.8%	0.7%	2.3%
Інші 36 партій і блоків разом	7.2	1.1%	1.7%	5.5%	8.9%
Не підтримали б жодну партію	3.2	0.8%	1.2%	2.0%	4.4%
РАЗОМ	100.0	-	-	-	-

Наведені дані показують, **що якби вибори відбулися зараз**, то до Верховної Ради могли б пройти, щонайменше, чотири політичні сили – Партія регіонів, блок «Наша Україна», блок Юлії Тимошенко та Соцпартія. Щонайбільше, до Верховної Ради пройшли б ще три політичні сили - Компартія, блок Литвина, і блок ПОРА-ПРП. **Найімовірніше зараз до Верховної Ради пройшли б п'ять політичних сил**, і 450 міст у Верховній Раді розподілилися б таким чином:

	Варіант семи партій і блоків у Верховній Раді	Варіант п'яти партій і блоків у Верховній Раді
Партія регіонів	178	199
Блок «Наша Україна»	107	115
Блок Юлії Тимошенко	75	79
Соціалістична партія України	36	35
Комуністична партія України	24	22
Блок Литвина	16	-
Блок ПОРА-ПРП	14	-

Але, як показують дані попередніх опитувань, можливий розклад поданих голосів з часом змінюється (див. рис.2), а до виборів від останніх опитувань ще три тижні. І як показує динаміка рейтингів напередодні парламентських виборів 2002 року (див. рис.3), помітні коливання ще можливі.

Рис.2. Динаміка рейтингів партій і блоків у січні - лютому 2006 року
(у відсотках до очікуваних учасників голосування)

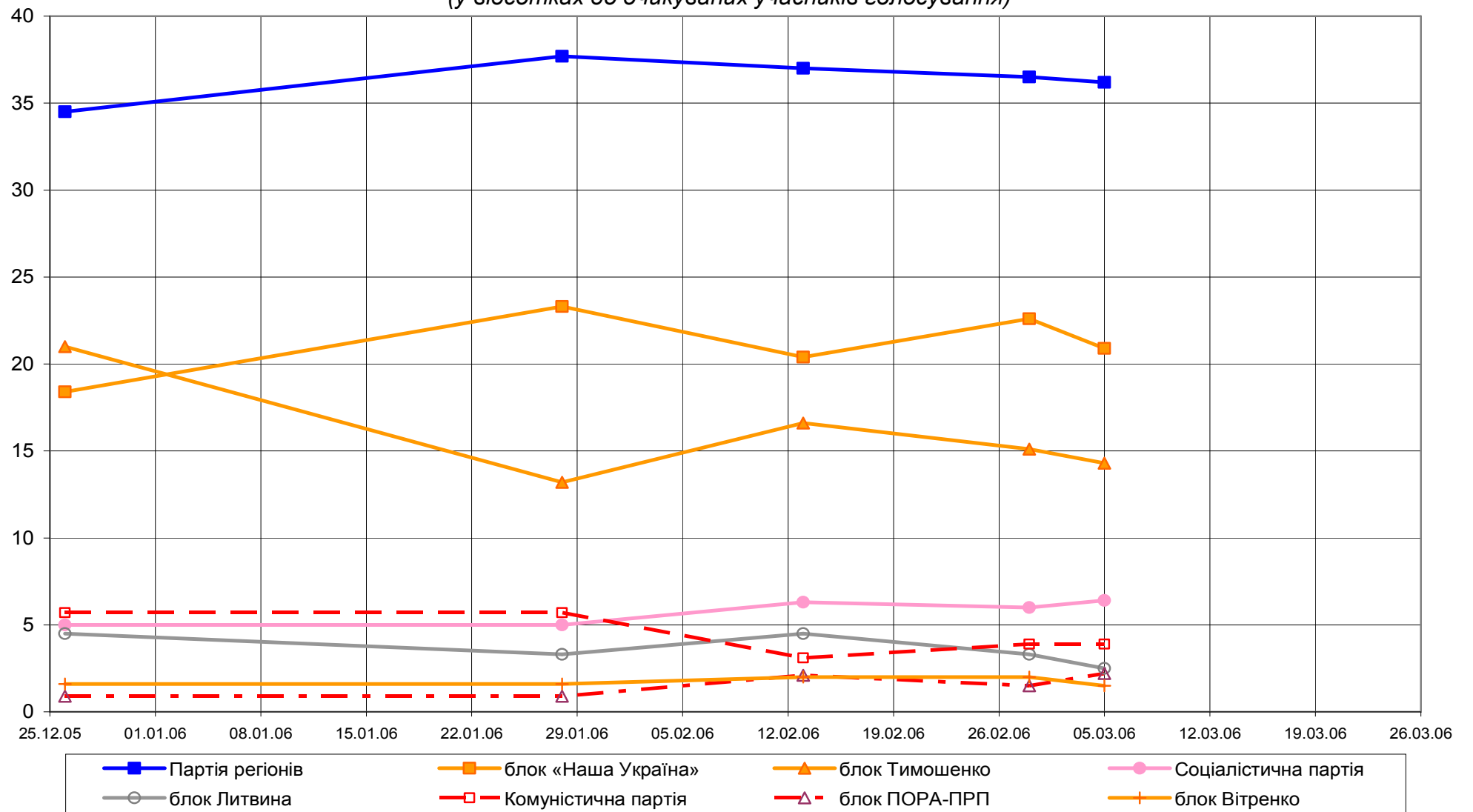
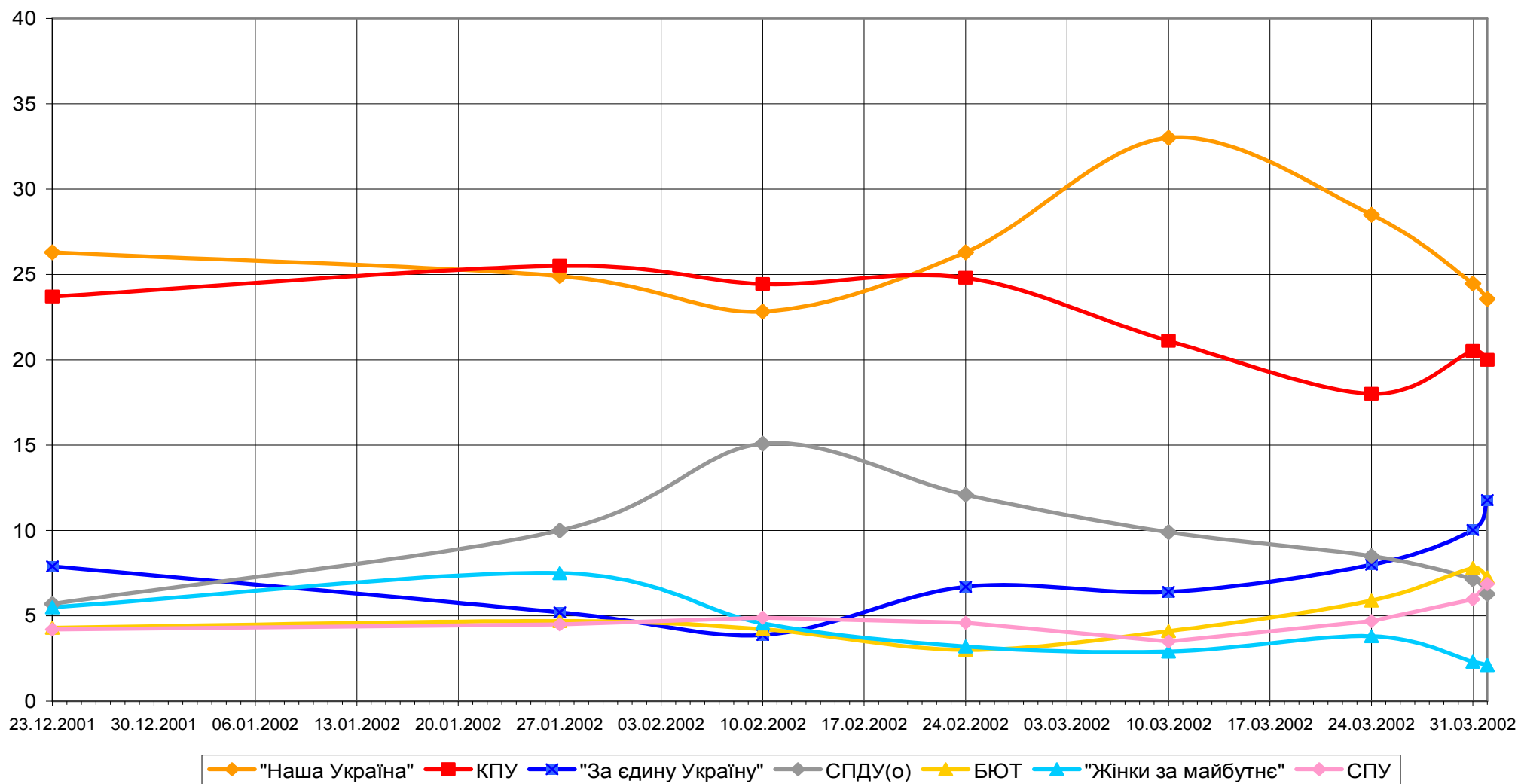

Рис.3 Динаміка семи партій і блоків у січні-березні 2002 року

ЧОГО ХОЧУТЬ ЖІНКИ?

Незважаючи на те, що час від часу виникають дискусії щодо доцільності святкування 8 Березня, це свято залишається одним із найулюбленіших і дає змогу чоловікам проявити свою уважність і турботу, а жінкам ще раз продемонструвати свою жіночість.

До речі, за даними опитувань КМІС різних років, приблизно від 10 до 14% українських родин взагалі не відзначають ніяких свят, включаючи дні народження, Новий рік та Різдво. Отже, за даними опитування, проведеного у лютому-березні 2006 року, серед усього дорослого населення України 7% чоловіків з різних причин не збираються робити подарунки на 8 Березня, а 15% жінок не очікують подарунків. Якщо порівняти ці дані із даними дослідження 2003 року, то ми бачимо, що ситуація доволі стабільна – у той період 6,5 % чоловіків не планували дарувати подарунки, а 16 % жінок їх і не чекали.

Частка тих, хто не святкує, значно зростає із віком. Ці дані спростовують поширене твердження, що святкування 8 Березня - це пережиток радянської системи, оскільки тоді тенденція була б зворотною. Перешкоджають святкуванням перш за все такі фактори як самотність та матеріальні нестатки. Щодо самотності, нагадаємо, що за даними останнього перепису населення, продовжують зберігатися значні статеві диспропорції – жінок в державі на 3,5 млн. більше, ніж чоловіків. Дані нашого опитування показують, що частка тих жінок, які очікують на подарунки, на 8% більша, ніж частка чоловіків, що збираються їх дарувати.

Проаналізувавши, чого ж бажають жінки, можна сказати, що вони хочуть усе: парфуми й каструлі, будинки та домашніх улюбленців, прикраси та романтичні вечери, гроші й дітей, освічення у коханні та просто лагідного слова. Але більше 4% опитаних жінок очікували такі подарунки:

Квіти	23.7
Турботу. увагу. добре слово	12.8
Ювелірну прикрасу	7.7
Романтичну подорож	5.4
Туалетну воду. парфуми. косметику	4.9
Гроші	4.6

Чи змінилися ці очікування протягом останніх 3-х років?

У таблиці нижче ми бачимо відповідь жінок і чоловіків на наступні запитання:

“ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ: який подарунок ви понад усе хотіли б подарувати коханій жінці на 8 березня?”

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ЖІНОК: який подарунок ви понад усе хотіли б отримати від коханого чоловіка на 8 березня?

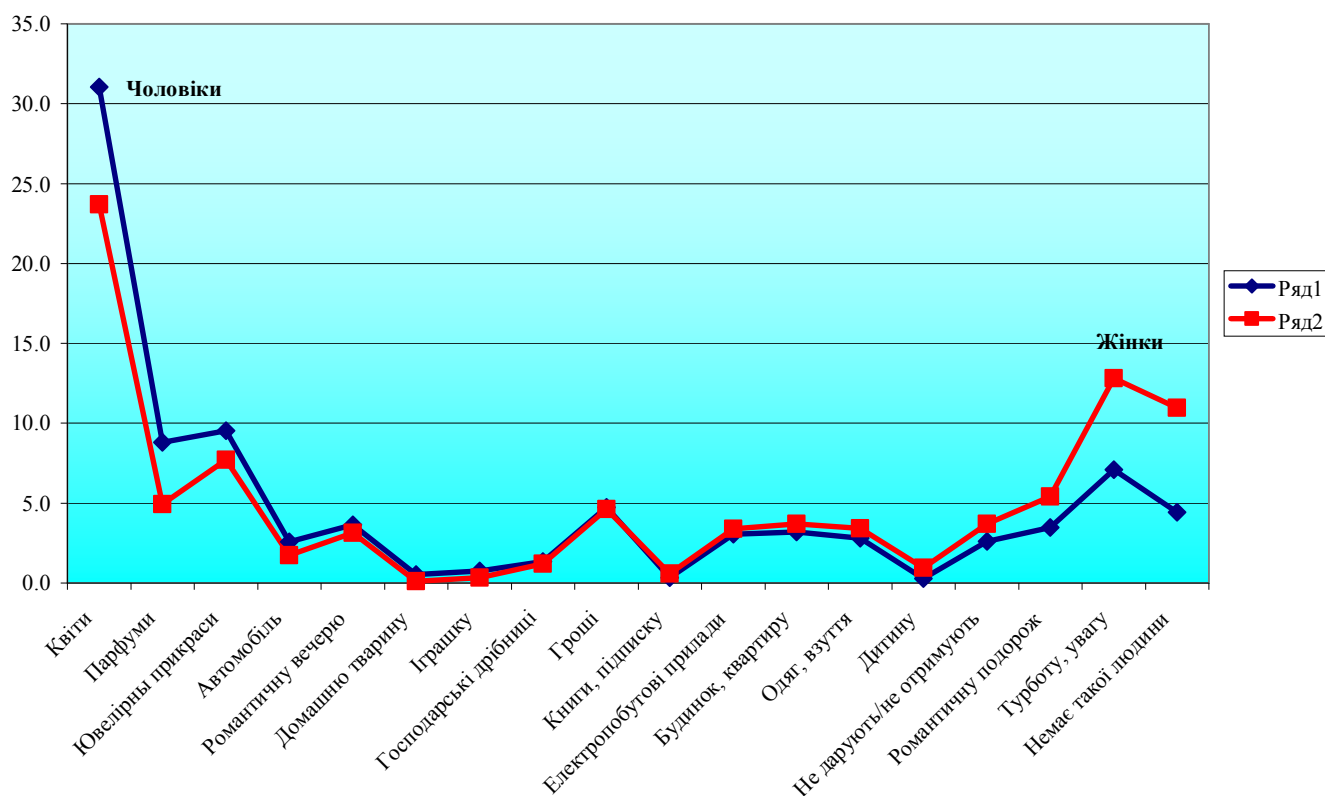
Ми порівняли дані опитувань 2006 та 2003 років.

	чоловіки		жінки	
	2003	2006	2003	2006
Квіти	37,5	31,1	27,3	23,7
Туалетну воду, парфуми, косметику	11,2	8,8	9,3	4,9
Романтичну вечерю	5,9	3,6	5,1	3,1
Предмет одягу, взуття	4,9	2,8	5	3,4
Ювелірну прикрасу	7,4	9,5	4,9	7,7
Будинок, квартиру	2,8	3,2	4,2	3,7
Електропобутові прилади	2,9	3,1	3,8	3,4

Романтичну подорож	2,9	3,5	3,3	5,4
Гроші	3	4,7	3	4,6
Турботу, увагу, добре слово	0,5	7,1	2,4	12,8
Автомобіль	2,2	2,6	2,3	1,7
Господарські дрібниці	0,9	1,3	1,9	1,2
Книги, підписку на журнали	0,2	0,3	0,9	0,6
Іграшку	0,2	0,7	0,5	0,3
Домашню тварину	0,4	0,5	0,5	0,1
Дитину	0,5	0,3	0,2	1,0
Інше	2,7	2,1	3,6	1,2
Важко сказати	7,7	7,8	5,7	6,3
Я не дарую подарунків/мені не дарують подарунків	1,8	1,3	2,6	1,0
Нічого	1,5	1,3	4,3	2,7
Немає такої людини	3,2	4,4	9,4	11,0
Total	100	100,0	100	100,0

Дані показують, що найбільш суттєві зміни такі – дещо знизився попит на квіти, парфуми, предмети одягу і взуття, і підвищився попит на турботу, увагу, добре слово, романтичну подорож і ювелірні прикраси, більш за все на турботу, увагу і добре слово (більш ніж на 10%).

Графік 1. Очікування жінок щодо подарунків і плани чоловіків

Наскільки плани чоловіків щодо подарунків задовольняють очікування жінок? Як показує графік 1 в цілому їх плани співпадають з очікуванням, ліва частина графіку показує пункти, за якими відсоток чоловіків, що планують дарувати певний подарунок, вищий, ніж кількість жінок, які б хотіли отримати такий подарунок (це квіти, парфуми, ювелірні прикраси), а права частина – де очікування жінок не реалізуються: перш за все це кохана людина, нестача яких більш актуальна для жінок, потім турбота, увага, добре слово і романтична подорож.

Приватизація великих підприємств.

Нижче неведені деякі дані попереднього дослідження, що ми ще не оприлюднювали. Дослідження проводилося з 4 до 13 лютого 2006, опитано 2014 респондентів методом інтерв'ю, вибірка 4-чтупенева, випадкова на кожній ступені.

Існують різні погляди щодо подальшої долі великих підприємств, що були приватизовані з можливим порушенням закону. Як на вашу думку слід чинити з такими підприємствами?

	% до всіх опитаних
Необхідно лишити все так як є і оголосити амністію тіньових капіталів власників підприємств	5.9
Необхідно переглянути результати приватизації з подальшою реприватизацією підприємства (повторним продажем його в приватну власність) після рішення суду.	13.2
Необхідно переглянути результати приватизації з подальшою націоналізацією підприємства (поверненням його у власність держави) після рішення суду.	48.8
Необхідно досягти «мирової угоди» шляхом доплати теперішніми власниками до державного бюджету за раніше приватизоване підприємство	13.8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ / НЕ ЗНАЮ	16.3
НЕМАЄ ВІДПОВІДІ / ВІДМОВА	2.0

На Вашу думку, як необхідно вчинити у випадку Нікопольського заводу феросплавів?

	% до всіх опитаних
Повернути підприємство у держвласність	57.3
Продати на повторному конкурсі	8.6
Укласти мирову угоду із колишнім власником	15.6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ / НЕ ЗНАЮ	16.1
НЕМАЄ ВІДПОВІДІ / ВІДМОВА	2.4